

רשומות

הצעות חוק

7 במאי 2001

2999

י"ד באייר התשס"א

עמוד

616 ..... הצעת חוק השקעות משותפות בנאמנות (תיקון מס' 7), התשס"א-2001

הצעת חוק השקעות משותפות בנאמנות (תיקון מס' 7), התשס"א-2001

- תיקון סעיף 9 1. בחוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994¹ (להלן - החוק העיקרי), בסעיף 9(ד), במקום פסקה (4) יבוא:
- "(4) יש לה, לאדם השולט בה או לתאגיד בשליטה של אדם כאמור, קשר עסקי מהותי קבוע או קשר מקצועי, במישרין או בעקיפין, עם מנהל הקרן, עם אדם השולט במנהל הקרן או עם תאגיד בשליטת אדם כאמור; לענין זה, "קשר מקצועי" - מתן שירותים מקצועיים דרך קבע, בתמורה, למעט קשר עסקי שמקיים בנק במתן שירותים בנקאיים מקובלים במהלך עסקיו הרגיל, ובלבד שאינו מהותי לבנק."
- תיקון סעיף 16 2. בסעיף 16(ב) לחוק העיקרי, אחרי "חברה לייעוץ השקעות" יבוא "מבטח כהגדרתו בחוק הפיקוח על עסקי ביטוח, התשמ"א-1981"².
- תיקון סעיף 21 3. בסעיף 21(ג) לחוק העיקרי, בפסקה (2), במקום "לחשבון הנאמנות העיוורת" יבוא "לענין זה".

ד ב ר י ה ס ב ר

ההגבלה הקבועה בסעיף מטרתה לצמצם את ניגודי הענינים שבהם עשוי להימצא דירקטור של מנהל קרן בשל השתתפותו בניהול תיקי השקעות אחרים.

מוצע להחיל את הוראות הסעיף גם לענין דירקטורים של מבטח, בשל העובדה שבמסגרת עיסוקיו מנהל המבטח תיק ניירות ערך.

מוצע לקבוע כי תחילתו של התיקון תהיה כתום שישה חודשים מיום פרסום החוק המוצע, וזאת כדי לתת שהות בידי מנהלי קרן, שבעקבות התיקון המוצע יעלה אצלם מספר הדירקטורים המכהנים גם כדירקטורים של חברת ניהול השקעות על המותר בחוק, להתאים את הרכב הדירקטוריון, לנדרש על פי החוק המוצע.

סעיף 3 סעיף 21 לחוק, שענינו הגבלות אישיות על דירקטור ועובד של מנהל קרן, אוסר בסעיף קטן (ג) על עובד של מנהל קרן לקנות ניירות ערך אלא מסוגים ובתנאים שקבע שר האוצר בתקנות, לרבות קניית ניירות ערך בדרך של נאמנות עיוורת.

פסקה (2) של הסעיף מטילה על העובד חובה להודיע לנאמן של אחת מהקרנות שניהול מנהל הקרן על כל נייר ערך שהוא או בן זוגו מחזיקים ביום תחילת העסקתו ועל כל נייר ערך שקנה או שמכר שלא בדרך של נאמנות עיוורת. בסיפא של הפסקה מוטלת על הנאמן חובה לשמור את כל המסמכים הנוגעים "לחשבון הנאמנות העיוורת", ואולם הכוונה היא לחייבו לשמור את כל המסמכים הנוגעים להחזקותיו של העובד או בן זוגו בניירות ערך כאמור בפסקה.

מוצע לתקן את הטעות.

סעיף 1 סעיף 9(ד) לחוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994 (להלן - החוק), קובע בפסקה (4) כי נשללת כשירות של חברה לשמש נאמן לקרן אם "יש לה, לחברה השולטת בה או לחברה בשליטה של חברה כאמור, קשר מהותי להנהלה העסקית של מנהל הקרן, של חברה השולטת במנהל הקרן או של חברה בשליטה של חברה כאמור; לענין זה, "קשר מהותי להנהלה העסקית" - כמשמעותו בסעיף 96ב(ד) לפקודת החברות, למעט קשר עסקי שמקיים בנק במתן שירותים בנקאיים מקובלים במהלך עסקיו הרגיל, ובלבד שאינו מהותי לבנק."

בסעיף 240(ב) לחוק החברות, התשנ"ט-1999, שהחליף את סעיף 96ב(ד) לפקודת החברות, אין שימוש במונח "קשר מהותי להנהלה העסקית". לפיכך, מוצע לבטל את ההפניה לפקודת החברות, ולקבוע בסעיף במפורש מהי התלות שבהתקיימה נשללת כשירות ההברה לשמש נאמן לקרן.

כמו כן, מוצע לתקן את ההוראה כך שתתייחס לא רק לחברה השולטת בחברה המבקשת לשמש נאמן או לחברה שבשליטתה, אלא לכל אדם השולט בה ולכל תאגיד בשליטת אדם כאמור.

סעיפים 2 ו-16 הקרן" קובע בסעיף קטן (ב) כי מספר הדירקטורים של מנהל קרן המכהנים גם כדירקטורים בחברות ניהול השקעות נוספות, כהגדרתן בסעיף, לא יעלה על שליש ממספר הדירקטורים הכולל של מנהל הקרן.

¹ ס"ח התשנ"ד, עמ' 308; התשנ"ט, עמ' 255.
² ס"ח התשמ"א, עמ' 208.

4. בסעיף 22 לחוק העיקרי –
- (1) במקום כותרת השוליים יבוא "הגבלות על כהונה והעסקה";
- (2) בסעיף קטן (ב) פסקה (2) – תימחק.
5. בסעיף 43א לחוק העיקרי, אחרי "יחושבר" יבוא "על ידי מנהל הקרן".
6. בסעיף 46ג לחוק העיקרי, אחרי פסקה (3) יבוא:
- "(4) אין בהוראות פסקה (3) כדי לגרוע מזכותו של מזמין היחידה או נותן ההוראה לפדיון, לפיצוי לפי כל דין בשל אי העברת הזמנה או ההוראה כאמור בפסקאות (1) או (2)".
7. בסעיף 50ב לחוק העיקרי, לפני "שר האוצר" יבוא "מנהל קרן סגורה יחשב את שווי היחידה של הקרן".
8. בסעיף 63 לחוק העיקרי, בפסקה (1), במקום הסיפה החל במילה "ובלבד" יבוא "ובלבד שהשאלה אינה למנהל הקרן, לאדם השולט בו, לחברה בשליטת אדם כאמור, לדירקטור, או לעובר של מי מהם לצורך עסקת מכירה בחסר על ידם, או לקרן אחרת שבניהול מנהל הקרן לצורך עסקת מכירה בחסר בעדה".

ד ב ר י ה ס ב ר

מוצע לפיכך להקל בחלק מההגבלות הקבועות בסעיף קטן (ב) ולבטל את הוראות פסקה (2) שבו.

5 סעיף מוצע להבהיר כי החובה לחשב את מחירי הקניה והמכירה של נכסי קרן פתוחה, בהתאם להוראות סעיף 43א, והאחריות לחישוב הנכון, מטלות על מנהל הקרן.

6 סעיף 46 לחוק, שענינו הצעת יחידות ופדיון, קובע בסעיף קטן (ג) כי אם לא הועברה למנהל הקרן הזמנה ליחידה או הוראה לפדיון על ידי מפיץ או על ידי המסלקה במועד שבו היה עליהם להעביר, יראו את הזמנה או ההוראה, אם לא בוטלו על ידי המזמין או נותן ההוראה, כאילו הוגשו ביום שבו קיבל אותן מנהל הקרן; מוצע להבהיר כי אין בהוראה זו כדי לגרוע מזכותו של מזמין היחידה או נותן ההוראה לפדיון לפיצוי לפי כל דין בשל הנזק שנגרם לו.

7 סעיף מוצע לתקן את סעיף 50ב לחוק, שענינו מחיר יחידה בקרן סגורה, ולהטיל חובה מפורשת על מנהל קרן סגורה לחשב את שווי היחידה בקרן, וזאת בהתאמה לתיקון המוצע בסעיף 5 להצעת החוק לענין הישוב מחירי הקניה והמכירה של נכסי קרן פתוחה.

8 סעיף 63 לחוק ענינו עסקת מכירה בחסר, המוגדרת בסעיף "כמכירה בכורסה של ניירות ערך שאינם של המוכר, בהתאם לתנאים שנקבעו בתקנון הכורסה לפי חוק ניירות ערך".

4 סעיף בחוק השקעות משותפות בנאמנות (תיקון מס' 5, התשנ"ט-1999) (סי"ח התשנ"ט, עמ' 151) תוקן סעיף 22 לחוק, שענינו איסור על כהונה בוועדות השקעות. במסגרת התיקון שנכנס לתוקף בחודש יוני 1999 הורחבו בסעיף קטן (א) ההגבלות החלות על חבר ועדת ההשקעות של מנהל קרן וכן הוספו הוראות סעיף קטן (ב) הקובעות הגבלה על העסקת יועץ השקעות או מנהל תיקי השקעות.

סעיף קטן (ב) קובע לאמור: "יועץ השקעות או מנהל תיקי השקעות, חברה בשליטתו או חברה שהוא מועסק על ידה, לא יועסקו על ידי מנהל קרן אם הוא החברה בשליטתו או החברה שבה הוא מועסק משותפים בקבלת החלטות שענינן –

(1) ניהול תיק השקעות של קרן בניהול מנהל קרן אחר;

(2) ניהול תיק השקעות של קופת גמל, אלא אם כן בעל השליטה בחברה המנהלת את קופת הגמל או בחברה שהיא קופת גמל".

החלת ההגבלות על העסקה כאמור באה למנוע ניוגוד ענינים הנובע ממצב שבו אדם מנהל תיקי השקעות של יותר מאדם אחד.

לאחרונה קיימת נטיה אצל חלק מהגופים המנהלים קופות גמל גדולות להעביר חלקים מתיקי ההשקעות של קופות הגמל לניהול בידי מנהלי תיקי השקעות שמחוץ לגוף המנהל. פיזור תיקי השקעות כאמור בין מספר רב של מנהלי תיקי השקעות הוא חיובי מפני שיש בו כדי להגביר את התחרות בשוק ההון, ובכך לייעל אותו; ואולם ההגבלה שבסעיף קטן (ב2) עלולה לפגוע בהתפתחות זו.

הצעות חוק 2999, י"ד באייר התשס"א, 7.5.2001

- תיקון סעיף 66 9. בסעיף 66 לחוק העיקרי, במקום "זאופציות" יבוא "או אופציות".
- תיקון סעיף 67 10. בסעיף 67 לחוק העיקרי, האמור בו יסומן "א" ובו, בפסקה (1) במקום "זאופציות" יבוא "או אופציות" ואחריו יבוא:
- "(ב) הוראות סעיף קטן (א) לא יחולו לענין נכס שנותר בתום תקופת מימוש נכסי קרן בפירוק, כאמור בסעיף 109(ג).
- תיקון סעיף 69 11. בסעיף 69 לחוק העיקרי, בכל מקום, אחרי "במנהל קרן" יבוא "או בנאמן".
- תיקון סעיף 95 12. בסעיף 95(א) לחוק העיקרי, במקום "תוך חמישה עשר ימים" יבוא "בתוך שלושים ימים".
- תיקון סעיף 105 13. בסעיף 105 לחוק העיקרי -
- (1) במקום סעיף קטן (א) יבוא:
- "(א) מנהל הקרן ישמש מפרק הקרן, ואולם אם נתן בית המשפט צו לפי סעיף 104(א), ימנה את הנאמן למפרק הקרן, אלא אם כן מצא כי קיימים טעמים המצדיקים מינוי מפרק אחר.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 11 סעיף 69 לחוק קובע כי במקרים שבהם החברה השולטת במנהל הקרן או חברה שבשליטתה של חברה כאמור היא חבר בורסה או חברה שעיסוקה עשיית עסקאות במטבע חוץ או בניירות ערך חוץ, לא יעלה שיעור העמלה שמנהל קרן רשאי לשלם בעסקאות שהוא עושה בעד קרן שבניהולו על שיעור העמלה המקובל אצל חברה כאמור בעסקאות שהיא עושה עם לקוחות אחרים, מאותו סוג ובהיקף העסקאות שעושה מנהל הקרן בעד כל הקרנות שבניהולו. הוראה זו משקפת את חובת הנאמנות החלה על מנהל קרן, הכוללת גם את החובה לבצע עסקאות בנכסי קרן שבניהולו במחירים שאינם חורגים מהמקובל.

הואיל ומחובת הנאמנות של הנאמן נובעת גם החובה להבטיח שעסקאות הנעשות בעד קרן שבנאמנותו ייעשו במחירים שאינם חורגים מהמקובל, מוצע להחיל את הוראות הסעיף גם כאשר חברה השולטת בנאמן או חברה בשליטתה היא חבר בורסה או חברה שעיסוקה עשיית עסקאות במטבע חוץ או בניירות ערך חוץ, מצב שהוא שכיח למדי בשוק ההון הישראלי.

סעיף 12 על פי סעיף 95 לחוק, ערעור שניתן להגיש לפי החוק לבית המשפט על החלטה או הוראה של רשות ניירות ערך, יושב ראש הרשות או מי שהוסמך על ידי מי מהם, יש להגישו בתוך חמישה עשר ימים מיום שהודע עליה למערער.

הניסיון שהצטבר מערעורים שהוגשו עד כה מראה כי פרק זמן של חמישה עשר ימים אינו מספיק להכנת ערעור, ומוצע להאריכו לשלושים ימים.

בפסקה (1) לסעיף האמור נאסר על מנהל קרן להשאיל ניירות ערך מנכסי קרן שבניהולו לקרן אחרת שבניהולו לצורך מכירה בחסר. האיסור בא למנוע ניגוד ענינים בין בעלי יחידות של קרנות שונות שבניהול מנהל קרן בעשיית עסקה שבה התועלת מהעסקה לבעלי היחידות בקרן האחת עשויה לבוא על השבון ענינם של בעלי היחידות בקרן האחרת.

השאלת ניירות ערך מנכסי קרן למנהל הקרן, לאדם השולט בו, לחברה בשליטת אדם כאמור, לדירקטור או לעובד של מי מהם, לצורך מכירתם בחסר על ידם, מעלה גם היא חשש לניגוד ענינים, בשל ההשפעה שיש או עשויה להיות להם על קבלת החלטות הנוגעות לניהול חיק ההשקעות של קרן, ומוצע לאסרה.

סעיף 10 סעיף 67 לחוק אוסר על עשיית עסקה מחוץ לבורסה בין קרן לבין גופים קרובים, שהם לענין הסעיף כל אחד מאלה: מנהל הקרן, הנאמן, בעל שליטה במנהל הקרן או בנאמן, אדם המחזיק בעשרה אחוזים או יותר מהון המניות המונפק של אחד מהם או חברה בשליטת מי מהם, וכן דירקטור, מועסק או עובד של מנהל קרן או של נאמן, חברה בשליטת מי מהם או חברה שמי מהם הוא בעל ענין בה או מועסק על ידה.

מטרת הסעיף למנוע ניצול מעמדם של אותם גופים קרובים לעשיית עסקאות המשרות את ענינם אך העשויות להיות על השבון ענינם של בעלי היחידות.

מוצע שהוראות הסעיף לא יחולו לענין נכס שנותר בתום תקופת מימוש נכסי קרן בפירוק, זאת כדי לאפשר למי מהגופים הקרובים לקנות נייר ערך שהוחזק בקרן ולא עלה בידי מפרק הקרן לממשו בתוך תקופת הפירוק, ובכך לאפשר את השלמת פירוק קרן.

(א1) שכרו של מפרק הקרן ייפרע מנכסי הקרן.

(2) שיעור השכר של מפרק הקרן שהוא מנהל הקרן או הנאמן, בתקופת הפירוק, לא יעלה על שיעור השכר ששולם למנהל הקרן בתקופת שנים עשר החודשים שקדמו למועד תחילת הפירוק כשהוא מוכפל ביחס שבין תקופת הפירוק לשנים עשר חודשים; בסעיף קטן זה, "שיעור השכר" – סכום השכר כשהוא מחולק בשווי הנקי הממוצע של נכסי הקרן בתקופה שבעדה שולם השכר; לענין זה יחושב השווי הנקי הממוצע האמור לפי השווי הנקי היוזמי של נכסי הקרן בכל אחר מימי המסחר בתקופה שבעדה שולם השכר."

(2) בסעיף קטן (ב), במקום הסיפה המתחילה במילים "למנהל קרן בשמשו מפרק" יבוא "למפרק שאינו מנהל הקרן או הנאמן";

(3) בסעיף קטן (ד), ברישה, אחרי "מפרק לקרן" יבוא "שאינו הנאמן".

14. בסעיף 108(ב) לחוק העיקרי, פסקה (3) – תימחק.

15. בסעיף 114 לחוק העיקרי –

(1) בסעיף קטן (א), בפסקה (5), במקום "49(א)" יבוא "49";

ד ב ר י ה ס ב ר

בהיות הנכסים המוחזקים בקרן ברובם ניירות ערך הנסחרים בבורסה, וכדי לא להטיל על בעלי היחידות שנותרו בקרן ערב הפירוק תשלום שכר פירוק הגבוה מן הראוי.

הסעיף מתייחס ל"שיעור השכר", המוגדר כסכום השכר חלקי השווי הנקי הממוצע של נכסי הקרן בתקופה שבעדה שולם, שכן זוהי הדרך שבה נהוג לחשב את שכרו של מנהל הקרן.

לסעיף 103(2)

לאור ההצעה לפי פסקה (1) להגביל את שכר מנהל הקרן או הנאמן בשמשם מפרק לקרן, מוצע לתקן את סעיף קטן (ב), המסמיך את שר האוצר לקבוע את השכר המרבי שישולם למפרק, כך שיחול רק לענין קביעת שכרו של מפרק שאינו מנהל הקרן או הנאמן.

לסעיף 103(3)

הוראות סעיף קטן (ד) קובעות תנאי כשירות הנדרשים ממפרק שממנה בית המשפט.

לאור התיקון המוצע בפסקה (1) לסעיף 105(א), ולפיו ימנה בית המשפט את הנאמן למפרק, ומכיוון שהנאמן הוא חברה שתנאי הכשירות שלו ושל עובדו קבועים כבר לפי סעיף 9 לחוק, ודי בהם כדי להכשיר את הנאמן לשמש מפרק, מוצע לדרוש את תנאי הכשירות שבסעיף קטן (ד) רק ממפרק שאינו הנאמן.

סעיף 15 לפסקאות (1) ו-(2)(ב)

מוצע להעמיד את הקנס האזרחי על הפרת הוראות סעיף 9 לחוק, שענינו "החזקה מרבית של יחידות" על רמת הקנס הנמוכה ביותר.

סעיפים 13(1) ולסעיף 14

13 ו-14

לסעיף 105(א) המוצע: סעיף 105 לחוק, שענינו מפרק הקרן, שכרו וכשירותו, קובע בסעיף קטן (א) לאמור: "(א) מנהל הקרן ישמש מפרק הקרן, וזולת אם מינה בית המשפט מפרק אחר; ניתן צו לבקשת הרשות לפי סעיף 104(א), ימנה בית המשפט מפרק לקרן". הטעם בהוראת הסיפה של הסעיף הוא, שמקום שהפירוק אינו ביזמתו של מנהל הקרן אלא ביזמת רשות ניירות ערך הפונה לבית המשפט לפי סעיף 104(א) בבקשה לצו פירוק, בשל קיומן של נסיבות שבהן הפירוק הוא לטובת בעלי היחידות, מוצדק למנות כמפרק אדם שאינו מנהל הקרן.

סעיף 108(א) לחוק קובע כי פירוק הקרן, כאשר מנהל הקרן הוא המפרק, אינו משחרר את הנאמן מחובת הנאמנות שלו כלפי בעלי היחידות. לפי אותה תפיסה, מן הראוי כי הנאמן ייבנס לנעליו של מנהל הקרן כמפרק, כאשר הפירוק הוא על פי בקשה שהוגשה מכוח סעיף 104(א) לחוק, אלא אם כן קבע בית המשפט כי קיימים טעמים המצדיקים מינוי מפרק אחר.

לסעיף 105(א1) המוצע ולסעיף 14: מוצע לרכז בסעיף 105 לחוק את כל ההוראות הנוגעות לשכרו של מפרק קרן, ובכלל זה גם את הוראת פסקה (3) לסעיף 108(ב), הקובעת כי שכרו של המפרק ייפרע מנכסי הקרן.

לסעיף 105(2) המוצע: מוצע לקבוע כי שיעור שכרו של מנהל הקרן או הנאמן, בשמשם מפרק לקרן, לא יעלה על שיעור השכר ששולם למנהל הקרן בשנים עשר החודשים שקדמו למועד תחילת הפירוק, לאור העובדה שמלאכת פירוק קרן אינה שונה במהותה מניהול קרן.

(2) בסעיף קטן (ב) -

(א) אחרי פסקה (4) יבוא:

"(א4) הפר הוראות לפי סעיף 43";

(ב) פסקה (5) - תימחק;

(ג) אחרי פסקה (7) יבוא:

"(א7) הפר הוראות לפי סעיף 50(ב);"

(3) בסעיף קטן (ג), בפסקאות (6) ו-(7), במקום "62(א)" יבוא "62";

(4) אחרי סעיף קטן (ה) יבוא:

"(ו) מי שהפר הוראה מההוראות לפי הסעיפים המנויים בסעיפים קטנים (ב)11(11) עד (14) ו-(ג)1(14), ו-(4) ו-(5), תיקן את תוצאות ההפרה והודיע על כך לרשות מיוזמתו לאחר המועד האמור בסעיף קטן (ה) אך לא יאוחר משלושים ימים לאחר שאירעה ההפרה או לאחר שהחלה, יהא חייב בקנס אורחי בשיעור מחצית מסכום הקנס האורחי הקבוע לאותה הפרה בפרק זה."

תחילה 16. תחילתו של סעיף 16(ב) לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 2 לחוק זה, בתום שישה חודשים מיום פרסומו של חוק זה.

ד ב ר י ה ס ב ר

המוצע, תיקן את ההפרה והודיע על כך מיוזמתו לרשות בתוך שלושים ימים.

הפרות אלה נוגעות בעיקרן לחישוב מחירי היחידה והפרדיון לעמירה במדיניות ההשקעות שנקבעה בתשקיף ולעמידה במגבלות, בעיקר כמותיות המוטלות על החוקת נכסים בקרן, הפרות אלה ניתן למנען על ידי בקרה מתאימה וניהול בקפידה של הקרנות.

הפחתת סכום הקנס האורחי כדי מחצית להפרות אלה בתוך פרק זמן של שלושים ימים, אם תוקנו ההפרות והודע על כך לרשות, נועדה לעודד נקיטת אמצעי בקרה בידי מנהלי הקרנות לאיתור תקלות בניהול הקרנות ולתיקונן.

לפסקה (א)2(א) ו-(ג)

מוצע לקבוע כהפרה שבצדה קנס אורחי הפרת החובה המוטלת לפי החוק המוצע על מנהל קרן לקבוע את מחירי הקניה והמכירה של נכסי הקרן כנדרש לפי החוק.

לפסקה (3)

סעיף 114(ג), בפסקאות (6) ו-(7) שבו, מטיל קנס אורחי בשל הפרת הוראות סעיף קטן (א) של סעיף 62, ואולם סעיף קטן זה כולל הגדרות בלבד, ואילו ההוראות נקבעו בסעיפים קטנים (ב) עד (ד). מוצע לתקן את הטעות.

לפסקה (4)

מוצע להפחית את סכום הקנס האורחי כדי מחציתו אם מי שהפר הוראה כאמור בסעיפים המנויים בסעיף קטן